

Bilim Felsefesi

Bilimsel Devrimlerin Doğası

Bilim topluluğunun tek bir paradigmayı kabul etmesiyle mümkün olduğu görülen bu profesyonel ve dışa kapalı araştırmanın ne tür bir doğası vardır? Paradigma artık geriye dönüşü olmayan çalışmaları temsil ediyorsa, birleşik bilim topluluğuna bundan sonra çözümlenmesi gereken başka ne tür sorunlar bırakmaktadır? Şimdiye kadar kullandığımız terimlerin hangi bakımdan yanıltıcı olabileceklerini kaydederek sanırım bu sorunların acil önemi de daha iyi anlaşılabilir. Yerleşik kullanımıyla ‘paradigma’, kabul görmüş olan bir model ya da örnektir, daha iyi bir kelime bulamadığım için ‘paradigma’yı bu tartışmaya mal edebilmeme izin veren de, terimin anlamındaki bu boyuttur. Fakat birazdan da açıkça görüleceği gibi, benim bu kullanımı benimsememe izin veren ‘model’ ve ‘örnek’ karşılıkları, ‘paradigma’nın alışılmış tanımlanışında rastlanan anlamlarla bir değildir. Gramerden örnek verecek olursak, “AMO, AMAS, AMAT” dizisi bir paradigmadır çünkü Latince’deki fiillerden büyük bir kısmının nasıl çekileceğini belirleyen biçimi gösterir, sözgelisi “LAUDO, LAUDAS, LAUDAT” dizisini türetmek için. Bu yerleşik uygulamada paradigmanın işlevi, her biri ilke olarak kendi yerine kullanılabilecek sayısız örneğin türetilmesini sağlamaktadır. Halbuki bilim söz konusu olduğu zaman, paradigmanın bir türetim kalıbı olarak kullanıldığı seyrek görülür. Bunun yerine, tıpkı hukukta kabul edilmiş yasal bir hüküm gibi koşullar değiştikçe ya da zorlaştıkça daha özgül ve daha ayrılmış hale getirilecek bir model olarak kullanılır.. [Kuhn, 1995: 63]